

Průběžná zpráva o předsudečném násilí

1. 1. – 31. 3. 2020

In IUSTITIA, o.p.s.

Shrnutí

V tomto období byla situace v oblasti předsudečného násilí ovlivněna probíhající globální epidemií onemocnění COVID-19. Ač se tato pandemie dostala do České republiky až koncem sledovaného období, obsahuje tato zpráva informace o čtyřech incidentech, které souvisely s výše uvedeným onemocněním. Kromě toho se pandemie výrazně projevila ve společenském ovzduší. Lze předpokládat, že do skončení pandemie a mimořádných opatření s ní spojených bude nadále docházet k útokům kvůli zdravotnímu stavu.

Základní charakteristiky předsudečných incidentů

In IUSTITIA zjistila v prvním kvartálu roku 2020 celkem **22 předsudečných incidentů**, které se staly na území ČR.

Terčem předsudečného násilí se znovu stávali lidé především z důvodu své **národnosti či etnicity a náboženství**. Nově byl zaznamenán výskyt vyššího počtu útoků motivovaných **zdravotním stavem (nákaza COVID-19)**.

Mezi ohroženými skupinami zůstávají **Romové** (6 incidentů) a **muslimové** (4 incidenty). Dále se k nim přidali lidé považovaní za nakažené COVID-19.

Předsudečné násilí bylo zaznamenáno především **ve veřejném prostoru velkých měst a na internetu**. K útokům docházelo převážně hlavním městě Praze.

Společenské ovzduší

Začátek roku nejvíc poznamenala překvapivá volba Stanislava Křečka ombudsmanem, což vyvolalo protesty odborné veřejnosti i občanské společnosti.

Děním také výrazně zahýbala epidemie koronaviru. Krizová situace probudila v lidech solidaritu i snahu na problému parazitovat a zneužívat druhé.

OBSAH

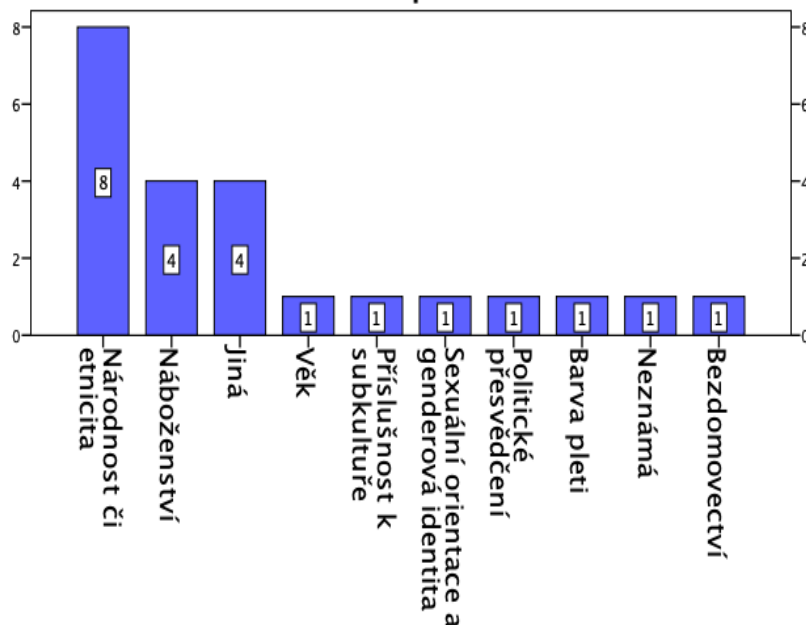
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY PŘEDSUDEČNÝCH INCIDENTŮ	4
POHNUTKA PACHATELŮ.....	4
FORMA ÚTOKU A ZPŮSOBENÉ ŠKODY.....	5
LOKALITA A KRAJ INCIDENTŮ.....	6
VÝZNAMNÉ ZAZNAMENANÉ PŘÍPADY	7
NAKAŽENÍ SENIOŘI PŘEVEZENI DO LÁZNÍ	7
„ZASLOUŽÍŠ KULKU DO HLAVY“	7
VYHROŽOVÁNÍ LYNČEM.....	7
NENÁVISTNÉ ÚTOKY NA RODINU	7
SPOLEČENSKÉ OVZDUŠÍ	8
POLITICKÁ REPREZENTACE.....	8
MÍSTNÍ SAMOSPRÁVA	10
KRAJNÍ PRAVICE	11
BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY.....	11
MÉDIA A KULTURA	12
VEŘEJNOST.....	13
POZNÁMKY K METODOLOGICKÝM CHARAKTERISTIKÁM TÉTO ZPRÁVY.....	15

Základní charakteristiky předsudečných incidentů

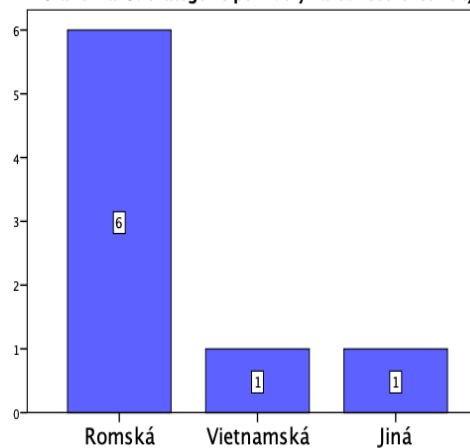
Pohnutka pachatelů

Nejvíce případů v kategorii pohnutky pachatelů bylo motivováno národností či etnicitou (8 případů). Dále se relativně často objevila pohnutka náboženství (4 případy) a jiná pohnutka (4 případy), která v tomto případě může být specifikována jako motivovaná zdravotní stavem, respektive nákazou COVID-19. Po jednom případě bylo zaregistrováno v kategoriích věku, příslušnosti k subkultuře, sexuální orientace a genderové identity, politického přesvědčení, barvy pleti a bezdomovectví. Pohnutka zůstala v jednom případě zatím nespecifikována. Co se týče národnosti a etnicity, v šesti případech ji lze specifikovat jako předsudečnost proti Romům a v jednom případě jako namířenou proti Vietnamcům. V jednom případě byla jiná. Náboženství se ve třech případech týkalo islámu a v jednom případě judaismu.

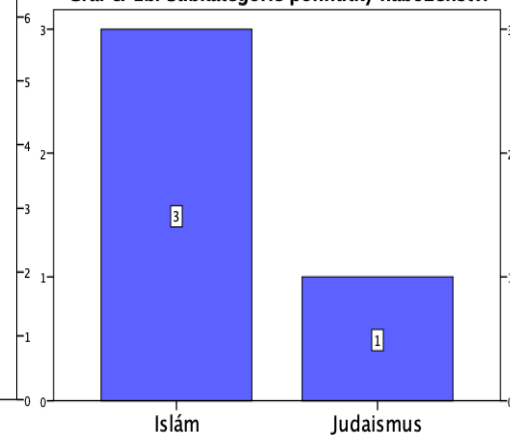
Graf č. 1: Struktura pohnutek incidentů



Graf č. 1a: Subkategorie pohnutky národnosti či etnicity



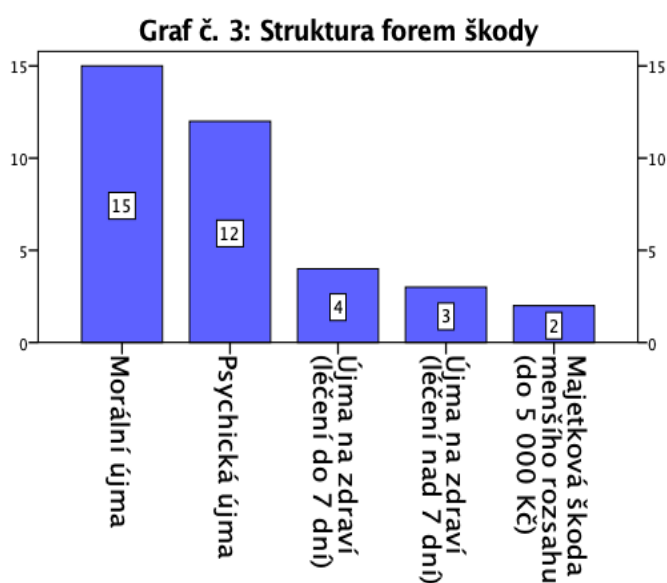
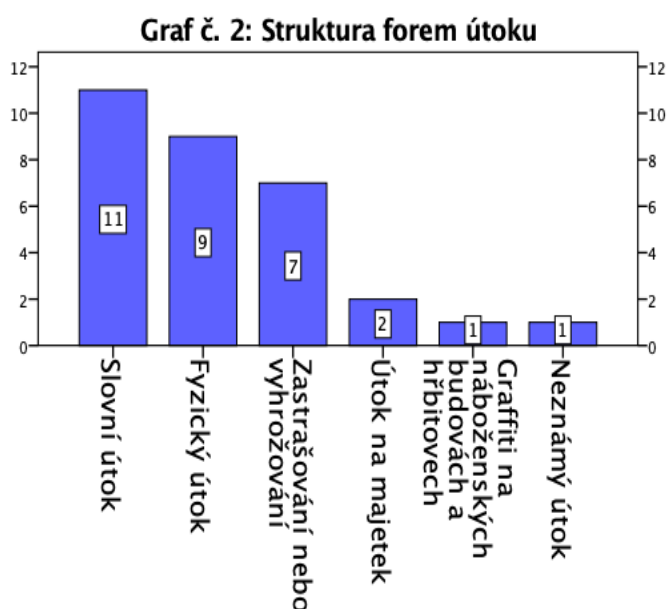
Graf č. 1b: Subkategorie pohnutky náboženství



Forma útoku a způsobené škody

Nejčastější formou byl ve vymezeném období slovní útok (11 případů). Na pomyslném druhém místě se umístil fyzický útok (9 případů). Dále se relativně často objevovalo zastrašování nebo vyhrožování (7 případů) a útok na majetek (2 případy). V jednom případě jsme zaznamenali graffiti na náboženských budovách a hřbitovech a v jednom případě nebyla zatím forma útoku určena.

Formám útoku částečně odpovídají i způsobené škody. Nejčastěji se objevovala morální újma (15 případů) a psychická újma (12 případů). Sedmkrát se objevila újma na zdraví a majetková škoda menšího rozsahu, a to do 5 000 Kč, se objevila dvakrát.

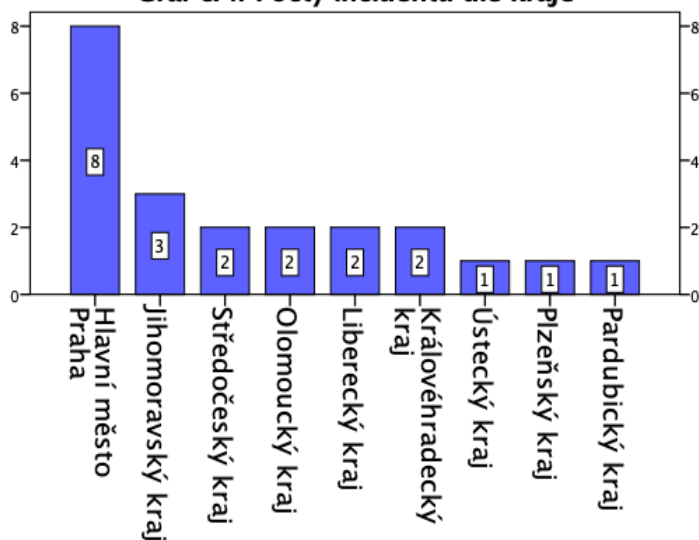


Lokalita a kraj incidentů

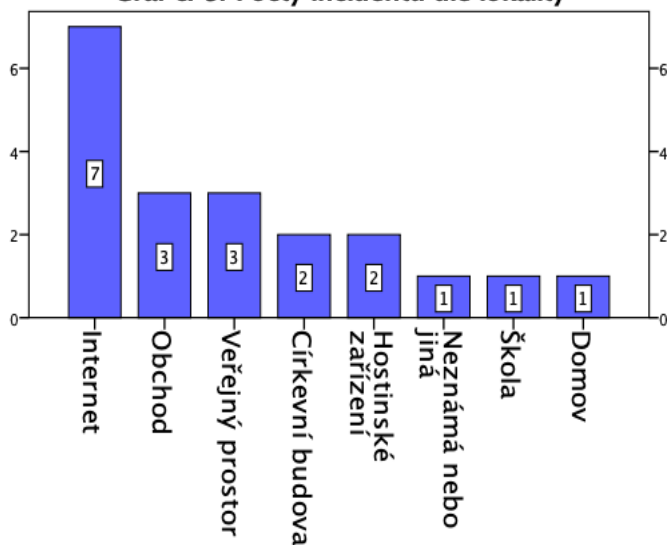
Prostorové rozmístění předsudečných incidentů je nerovnoměrné. Na úrovni krajů bylo nejvíce útoků spácháno v hlavním městě Praze (8 incidentů). Na území Jihomoravského kraje byly zaznamenány tři incidenty. Po dvou incidentech bylo zaznamenáno v kraji Středočeském, Olomouckém, Libereckém, Královéhradeckém a po jednom v kraji Ústeckém, Plzeňském a Pardubickém.

Při pohledu na bližší charakteristiky prostředí, kde se incidenty odehrály, je rovněž patrná jistá rozmanitost. Relativně nejvíce útoků se stalo na internetu (7 incidentů). Následuje veřejný prostor (3 incidenty), obchod (3 incidenty), církevní budova (2 incidenty) a hostinské zařízení (2 incidenty). Jeden incident se vyskytl v domově oběti, škole a v jiné nebo zatím neznámé lokalitě.

Graf č.4: Počty incidentů dle kraje



Graf č. 5: Počty incidentů dle lokality



Významné zaznamenané případy

Nakažení senioři převezení do lázní

Mezi nejohroženější skupiny patří z hlediska onemocnění virem COVID-19 senioři. Jelikož se nákaza začala šířit mezi obyvateli domova pro seniory v hlavním městě, bylo několik nakažených seniorů převezeno do prostor lázní v malém středočeském městě. To vzbudilo pobouřenou reakci ze strany místních obyvatel. O převezení seniorů do jejich obce diskutovali nejen mezi sebou, ale i na sociálních sítích. Zaznamenané reakce nevyjadřovaly pouze obavy, našly se mezi nimi i výhrůžky. Někteří z diskutujících vyhrožovali rozbitím oken dlažebními kostkami.

„Zasloužíš kulku do hlavy“

Muž žijící společně se svojí rodinou na vesnici v Olomouckém kraji onemocněl po dovolené v rakouském lyžařském středisku koronavirem. Z preventivních důvodů sdělil svou diagnózu svým známým, aby věnovali zvýšenou pozornost příznakům onemocnění, které by se u nich mohly projevit. Informace se rychle rozšířila mezi obyvatele vesnice a vyvolala lavinu emocí. Nemocný musel kromě onemocnění samotného čelit i nenávisti ze strany obyvatel vesnice a dokonce i výhrůžkám. Jeden z jeho známých napsal na Facebook komentář, ve kterém se mimo jiné objevilo: „Ty a Tobě podobní zaslouží pouze kulku do hlavy, jste debilové a to je všechno.“ Stejný uživatel do diskuse následně přidal i obrázek snipera. Případem se nyní zabývá policie. Muž, na kterého výhrůžky směřovaly, se v současné době vyhýbá sociálním sítím i telefonickým kontaktům.

Vyhrožování lynčem

Muž byl po svém návratu pozitivně testován na COVID-19. Ačkoli učinil vše, co je v současné době nařízeno, lidé mu přes sociální sítě opakovaně vyhrožují a šíří o něm nepravdivé informace, že nedodrží karanténu. Zprávy o nedodržování karantény dostávají také rodiče nemocného. Napadený natočil video, které umístil na internet a také jej poskytl médiím, kde se proti nepravdivým útokům ohrazuje.

Nenávistné útoky na rodinu

Populárnímu umělci a jeho rodině opakovaně chodily v době jejich dovolené na Mauriciu zprávy typu: „Chcípni tam i se svojí rodinou a nevracej se.“, „Zůstaňte, kde jste a opovažte se vrátit a všechny nás tu nakazit.“ nebo „Kvůli takovým, jako jste vy, tady budeme mít korunu navždy.“ Útoky souvisely s virovou nákazou COVID-19. Rodina byla intenzitou útoků zaskočena.

Společenské ovzduší

Politická reprezentace

Velkým politickým tématem začátku roku se stala volba nového ombudsmana. Info.cz přineslo informaci o tom, že favoritka na tento post a bývalá ministryně spravedlnosti Helena Válková psala na přelomu 70. a 80. let minulého století odborné články hájící zákony namířené proti tehdejšími disidentům, včetně textu o resocializaci odpůrců režimu s Josefem Urválkem, prokurátorem v procesu s Miladou Horákovou.¹ Válková, kterou na post ombudsmanky nominoval prezident Miloš Zeman, svou nominaci odmítla a podala trestní oznámení na historika Petra Blažka, jenž tvrdil, že v době psaní článků o ochranném dohledu musela o šikaně odpůrců režimu vědět.² Válková zůstala ve funkci vládní zmocněnkyně pro lidská práva. Na protest proti jejímu setrvání v této funkci odstoupili někteří členové Rady vlády pro lidská práva³ a Rady vlády pro záležitosti romské menšiny⁴.

Prezident Zeman tedy přišel s novým kandidátem – Stanislavem Křečkem –, kterého poslanci ombudsmanem zvolili⁵ navzdory jeho problematickým výrokům ohledně diskriminace. Těsně před zvolením například pro Český rozhlas uvedl, že „pokud mají majitelé bytů špatné zkušenosti s Romy, mohou jim kvůli jejich původu byt nepronajmout“.⁶

Martin Kolovratník (ANO) k volbě uvedl, že určité množství jeho stranických kolegů mohlo dát Křečkovi svůj hlas natruc prohlášení spolku Milion chviliek pro demokracii, v němž avizoval pořádání demonstrací, stane-li se Křeček skutečně ombudsmanem.⁷

I po svém zvolení Křeček dál zpochybňoval diskriminaci a otevřeně říkal, že se nebude zabývat lidskými právy tak, jak to dělali jeho předchůdci ve vedení úřadu. V DTV například prohlásil, že Romové by se o svá práva měli starat sami,⁸ ve facebookové diskusi ze svého soukromého profilu

¹ <https://www.info.cz/cesko/valkova-se-v-ksc-podilela-na-sikane-disidentu-s-muzem-ktery-poslal-na-smrt-horakovou-44078.html>

² https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/helena-alkova-josef-urvalek-petr-blazek-historik_2002131049_ako

³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/valkova-zustava-kladni-zmocnenkyni-pro-lidska-prava-a-neodstoupi-podporila-ji-vetsina-clenu-rady-vlady-pro-lidska-prava>

⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/renata-kottnerova-odstoupila-kvuli-helene-alkove-z-rady-vlady-pro-zalezitosti-romske-mensiny>

⁵ <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/novy-ombudsman-kreckek-slozil-slib-do-rukou-okamury-40313986>

⁶ <https://radiozurnal.rozhlas.cz/stanislav-kreckek-je-na-pronajimateli-jak-nalozil-se-svym-bytem-a-nemusi-sdelovat-6249707>

⁷ <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3047207-kreckek-matys-schorm-poslanci-vyberou-noveho-ombudsmana-snemovna-je-rozdelena>

⁸ <https://video.aktualne.cz/dtv/ombudsmanem-bude-stanislav-kreckek-romove-by-se-meli-o-svoje/r~15686f8a4dbd11eaa24cac1f6b220ee8/>

psal, že o žádné diskriminaci neví⁹ nebo souhlasně ohodnotil komentář jiného diskutéra: „Jedno odmítnutí cigana rasismus nedělá“.¹⁰

Proti Křečkovi ve funkci ombudsmana se vymezili otevřeným dopisem například členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.¹¹ Také Grémium romských regionálních představitelů se ohradilo proti tomu, že se v ČR zabývají lidskými právy na významných postech lidé jako Válková nebo Křeček.¹² Romové z Libereckého kraje požadovali po Křečkovi omluvu za dehonestující výroky.¹³ Naopak potěšení nad zvolením Křečka vyslovil například předseda extremistické DSSS Tomáš Vandas.¹⁴

Křeček si po nástupu do funkce vzal agendu diskriminace, ačkoli mu jeho zástupkyně Monika Šimůnková nabízela, že by se této problematice mohla věnovat. Po rozhovoru s novým ombudsmanem rezignovala ředitelka právní sekce Petra Zdražilová, která tuto funkci vykonávala sedm let.¹⁵

Rozruch vyvolala i ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová, jež navrhla zpřísnit systém výplaty dávek na bydlení. Aby o dávky nepřišli, museli by si například žadatelé aktivně hledat práci nebo by jejich děti nesměly zameškat sto a více hodin ve škole.¹⁶ Návrh byl kritizován opozičními politiky, ministerstvy, vedením krajů a obcí i neziskovými organizacemi a sociálními pracovníky, kteří upozorňovali na to, že změny by celou situaci jen zhoršily.¹⁷

Skupina odborníků z Rady Evropy vyzvala ČR, aby zlepšila ochranu a odškodňování obětí obchodování s lidmi. Nejohroženější jsou podle odborníků romské komunity a pracovníci z ciziny.¹⁸

⁹ <https://www.facebook.com/hollan.matej/posts/10217418189151450>

¹⁰ <https://www.facebook.com/hollan.matej/posts/10217419920154724>

¹¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/obcansti-clenove-romske-rady-stanislav-krecek-je-pro-nas-jako-verejny-ochrance-prav-neprijatelny>

¹² <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/gremium-romskych-regionalnich-predstavitelu-se-ohrazuje-proti-helene-valkove-z-lidskych-prav-se-v-ceske-republice-stava>

¹³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/koalice-romskych-reprezentantu-libereckeho-kraje-pane-krecku-omluvte-se-za-dehonestujici-vyroky-tykajici-se-romu>

¹⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/predseda-extremisticke-dsss-tomas-vandas-jasa-nad-zvolenim-krecka-ombudsmanem>

¹⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/novy-ombudsman-agendu-diskriminace-nesveril-simunkove-nych-si-ji-pro-sebe-vedouci-pravni-sekce-zdrazilova-rezignovala>

¹⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/malacova-chce-rodicum-zaskolaku-odebrat-davky-na-bydleni-piratka-richterova-oznacila-navrh-za-prisernost>

¹⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/navrh-malacove-k-revizi-davek-na-bydleni-zdaleka-nekritizuji-jen-neziskovky-ipsi-sestavil-hitparadu-vyhrad>

¹⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/odbornici-re-vyzvali-cr-k-lepsimu-boji-proti-obchodovani-s-lidmi-v-cr-patri-mez-ohrozene-skupiny-romove-a-pracovnici-z>

Někteří politici se rozhodli parazitovat na epidemii koronaviru. Tomio Okamura, Václav Klaus mladší nebo politici z KSČM útočili na Evropskou unii¹⁹ a neziskové organizace²⁰. Všichni předpokládali, že si jejich voliči nezjistí, že se EU například chystá podpořit ČR přibližně 30 miliardami korun²¹ a že jsou to právě neziskové organizace, které v době krize distribuují roušky, pečují o seniory a organizují spoustu dalších možností pomoci. Pomáhají přitom především těm nejzranitelnějším, jako jsou lidé bez přístřeší nebo lidé žijící v pobytových zařízeních.²²

Místní samospráva

Mostecké vedení připravuje dokumentaci k výstavbě tzv. čunkodomků, tedy obytných kontejnerů pro Romy. I přes nesouhlas lidí, kteří by se tam měli stěhovat, byl začátek výstavby původně naplánován na druhou polovinu roku.²³ Kvůli nutnosti vybudovat elektrickou síť a systém vytápění se ale výstavba odkládá minimálně do příštího roku.²⁴

Chomutov nakoupil 16 bytů od soukromých vlastníků, které bude pronajímat potřebným – matkám samoživitelkám nebo lidem se zdravotním či mentálním postižením.²⁵

V ústeckých částech Předlice a Krásné Březno se v únoru rozšířila úplavice.²⁶

Starosta Postoloprť Zdeněk Pištora (Trikolora) zneužil koronavirové epidemie, aby na svém facebookovém účtu vyvolal nenávisť vůči Romům. Označoval je jako „spoluobčany“ a popisoval, že „nehnou pro tuto společnost ani prstem a chodí se svým mnohapočetným klanem dětí (které jsou jejich výrobním prostředkem) pro mnohatísíkové dávky a ještě se rozčilují, že je nedostávají včas, aby se vzápětí šli poflakovat po ulicích a náměstích v době, kdy je vyhlášená karanténa“. Pod tímto vzkazem se objevily desítky komentářů Romů, kteří starostu upozorňovali, že šíjí roušky, zásobují potravinami obchody a jinak pomáhají, ať už dobrovolně, nebo v rámci své práce. Odkaz později ze starostova facebookového účtu zmizel.

¹⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/extremiste-se-snazi-parazitovat-na-pandemii-covid-19.okamura-klaus-ml.nebo-kotleba-utoci-na-eu-a-verejnopravni-media>

²⁰ <https://www.respekt.cz/tydenik/2020/15/filip-a-okamura-ohrozuji-pomoc-lidem>

²¹ https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/evropska-unie-pandemie-koronavirus-postup-cinnost-mandat-zdravotnicka-politika_2003262003_aur

²² <https://a2larm.cz/2020/04/co-delaji-neziskovky-behem-epidemie-zachranuji-nas/>

²³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/most-v-chanove-zboura-dalsi-panelovy-dum-a-postavi-modulove-domy>

²⁴ https://www.idnes.cz/usti/zpravy/kontejnerove-bydleni-chanov-mesto-most-vyloucena-lokalita.A200314_539239_usti-zpravy_pakr

²⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/agentura-pro-socialni-zaclenovani-chvali-postup-chomutova-ktery-vykupuje-byty-od-soukromniku-a-vytvari-bydleni-pro-potrebne>

²⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-predlicich-a-krasnem-brezne-je-nekolik-lidi-nakazeno-uplavici>

Krajní pravice

Na 14 domech v Ústí nad Orlicí se objevily nápisy s nacistickými a radikálními motivy. Jedním z objektů je například národní kulturní památka Roškotovo divadlo, na jehož zeď někdo nasprejoval hákový kříž.²⁷ Hákové kříže se objevily také na konci ledna v jednom z pražských autobusů. Všiml si toho řidič a pachatele hned po činu zavřel ve voze až do příjezdu policie, která u muže kromě fixů a injekčních stříkaček našla i dva velké kuchyňské nože.²⁸

Radek Mansfeld, který byl pravomocně odsouzen k půlroční podmínce a peněžitému trestu 30 tisíc korun za hajlování na demonstraci hnutí SPD, podal dovolání, takže jeho případ přezkoumá Nejvyšší soud.²⁹ Policie se začala zabývat rasistickým videem, které na internet umístil fanoušek Tomia Okamury a hnutí SPD. Webovou stránku, kde se video objevilo, spravují mimo jiné krajští zastupitelé i poslanec za SPD. Upravené video z filmu Pád Třetí říše útočilo na muslimy.³⁰

V Německu byla zadržena skupina extremistů, kteří plánovali rozsáhlé útoky na tamní mešity. Zbraně k provedení útoků si chtěli obstarat u českých neonacistů.³¹

Bezpečnostní složky

Českokobudějovického policistu, který podle Generální inspekce bezpečnostních sborů mučil spolu se svým kolegou zadrženého Roma, potrestal soud stotisícovou pokutou s náhradním trestem vězení na jeden rok. Druhý obviněný policista spáchal předloni sebevraždu. Podle obžaloby nutili policisté bitím zadrženého muže, aby se přiznal k činu, který nespáchal. Rozhodnutí zatím není pravomocné.³²

²⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-se-zabyva-nacistickymi-symboly-na-domech-v-usti-n-o>

²⁸ <http://www.romea.cz/cz/kultura/divadlo/mestska-policie-praha-hakove-krize-s-teckami-pro-stesti>

²⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/muz-ktery-podle-verdiktu-hajloval-na-akci-spd-podal-dovolani>

³⁰ https://www.lidovky.cz/domov/opice-uctivajici-allaha-policie-se-zabyva-videem-na-strance-fanousku-spd-spravuje-ji-poslanec-i-kra.A200218_154855_In_domov_mber

³¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nemecti-pravicovi-extremiste-planovali-atentaty-na-mesity.chteli-zbrane-od-ceskych-radikalu>

³² <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3054632-za-muceni-roma-pri-vyslechu-pokuta-sto-tisic-podle-soudu-zneuzil-policista-pravomoc>

Média a kultura

TV Barrandov odvysílala během Vánoc rasistické vtipy. V rámci pořadu Vtip za stovku zazněly dva vtipy postavené na předsudku, že Romové páchají trestné činy od dětství. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání upozornila provozovatele na porušení zákona a vyzvala k nápravě.³³

U příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holokaustu proběhlo v kině Bio Oko promítání dokumentu LETY. Po filmu následovala debata, které se zúčastnili pozůstalí po obětech holokaustu i historici.³⁴

Reklamní systém Sklik.cz nabízí klientům možnost odmítnout zobrazení jejich reklamy na dezinformačních webech. Nově čerpá systém data nejen od webu Konspiratori.sk, ale také z databáze Nadačního fondu nezávislé žurnalistiky.³⁵ Společnost Facebook zahájila v únoru na území ČR a Slovenska prověřování pravdivosti zpráv. Je to součást celosvětového projektu boje proti dezinformacím.³⁶ Reportérům ČT a týdeníku Respekt se podařilo vypátrat provozovatele dezinformačního serveru Aeronet Marka Pešla. Setkali se s ním ve slovenském Trenčíně. Na dezinformačním webu vystupoval anonymně jako „Vedoucí kolotoče“. Svými anonymními, nezdrojovanými a nepravdivými texty se už několik let pokouší ovlivňovat atmosféru i dění v ČR.³⁷

Několik knihkupectví nabízelo nacistické knihy Mírové dílo Adolfa Hitlera nebo Jedovatá houba od Ernsta Hiemera, která bylo poprvé vydáno v roce 1937 a učí například malé děti, jak rozpoznat Židy. Dílo vydalo nakladatelství Guidemedia etc, které policie už v minulosti vyšetřovala kvůli publikovaným projevům Adolfa Hitlera.³⁸ Na trhu se objevily rovněž knihy od distributora Pemic Books, který nabízel např. titul Mýtus šesti milionů popírající holokaust nebo knihu Obřezaná republika od odsouzeného antisemity Adama B. Bartoše.³⁹ Distribucí těchto knih se začala zabývat policie.

³³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/tv-barrandov-o-vanocich-odvysilala-rasiticke-vtipy-rada-pro-vysilani-upozornila-na-porusovani-zakona>

³⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/dokument-lety-zhledlo-v-kine-bio-oko-na-sto-padesat-divaku.diskutovali-s-pozustalymi-po-obetech-romskeho-holocaustu-i>

³⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/dezinformacni-weby-prijdou-o-penize-z-reklamy.klienti-seznamu-si-muzou-zvolit-ze-na-nich-nechteji-inzerovat>

³⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/facebook-spousti-program-proverovani-zprav>

³⁷ <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3056786-po-stopach-dezinformatora-reporteri-ct-odhalili-utajeneho-provozovatele-aeronetu>

³⁸ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/antisemitisticke-knihy-jedovata-houba-mirove-dilo-adolfa-hitlera_2002121115_dok

³⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vydavatelstvi-pozastavilo-distribuci-jedne-ze-dvou-antisemitskych-knih.policie-se-pripadem-zacala-zabyvat-az-po-upozorneni>

Česká televize odvysílala třetí řadu dokumentárního cyklu Ptáčata o dětech ze segregované, převážně romské, třídy. Hlavní aktéři, kteří v době natáčení první řady seriálu chodili do první třídy, jsou dnes téměř dospělí.⁴⁰

Veřejnost

Knihkupectví Kanzelsberger se rozhodlo propustit prodavačku, která na sociální síti Twitter rasisticky urážela romskou kolegyni.⁴¹ Na problém upozornil Daniel Hůle z organizace Člověk v tísni, který za svůj postoj čelil urážkám, nadávkám a výhrůzkám. Jedním z iniciátorů dehonestáční kampaně vůči Hůlemu byl například protimuslimský aktivista Petr Hampl.

Právě s Hamplem otiskly na začátku roku rozhovor Učitelské noviny. Aktivista tam kritizoval například údajnou islamizaci školství, přičemž argumentoval konspiračními teoriemi nebo zjevně nesmyslnými údaji.⁴²

Podle zprávy o extremismu Ministerstva vnitra se za druhé pololetí loňského roku intenzita předsudečných projevů zvýšila, extremistických činů ale ubylo.⁴³ Státní zástupci v únoru absolvovali školení, jak efektivněji stíhat předsudečné trestné činy. Lepší práce v této oblasti je cílem nejvyššího státního zástupce Pavla Zemana.⁴⁴

V souvislosti s epidemií koronaviru začali lidé útočit na skutečné nebo domnělé nakažené. Kromě muže z Českolipska, o němž začali sousedé roznášet pomluvy, že nedodrží karanténu, a o němž jsme se zmínili výše,⁴⁵ nenávist pocítili například žáci gymnázia v České Třebové, kteří byli v Itálii na lyžařském výcviku.⁴⁶

Koronavirová epidemie zmrazila i veškeré veřejné akce a demonstrace. Ještě na začátku roku se uskutečnila demonstrace za demokratické instituce svolaná spolkem Milion chviliek pro demokracii. Účastníci protestovali proti Křečkovi ve funkci ombudsmana nebo snaze politiků

⁴⁰ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/ptacata-ceska-televize-romove-brno/r~c094cd784c1811ea9d020cc47ab5f122/>

⁴¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zaucovat-cikanku-delalo-prodavacce-problem-rasisticky-ji-urazela-knihkupectvi-ji-vyhodilo.elity-ktere-rasismus-podnecuje>

⁴² <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/ucitelske-noviny-daly-prostor-protimuslimskem-aktivistovi/r~3f7212d83b5a11ea84c6ac1f6b220ee8/>

⁴³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministerstvo-vnitra-intenzita-nenavistnych-projevu-se-loni-zvysila>

⁴⁴ https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zalobci-skoleni-hate-crime/r~f3f9c9a049a411ea9d020cc47ab5f122/?fbclid=IwAR2SLY_gBjn2--X6ejAYI3cPAeNx8WKofF_z31NM8jRfs6cxubFAnemBc

⁴⁵ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/lync-nakazenych-koronavirem-na-bratra-rvali-at-zaleze-koronu-pry-nechteji-96974>

⁴⁶ https://www.denik.cz/z_domova/denik-proti-fake-news-panika-virus-utoky-20200304.html

ovládnout média veřejné služby.⁴⁷ Křečkovu nástupu do funkce se snažili zabránit i účastníci protestního pochodu v Brně.⁴⁸ Někteří z nich mu fyzicky bránili ve vstupu do budovy úřadu, ale policie je rozehnala.⁴⁹

S koronavirovou epidemií nebyly spojené jen útoky a omezení, ale také velká vlna občanské solidarity a zájmu o druhé. Do šití roušek a pomoci se zapojili i lidé z vietnamské⁵⁰ či romské komunity⁵¹.

⁴⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/lide-v-praze-demonstrovali-za-democraticke-institute.nelibi-se-jim-krecek-ombudsmanem-a-snaha-politiku-ovladnout>

⁴⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/brnem-prosel-pochod-proti-novemu-ombudsmanovi-kreckovi>

⁴⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/odpurci-stanislava-krecka-v-rolu-ombudsmana-mu-branili-ve-vstupu-do-uradu.policie-je-rozehnala>

⁵⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/obcerstveni-a-rouscky-zdarma-vietnamska-komunita-pomaha-nejen-polistum-zachranarum-a-hasicum>

⁵¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/video-19>

Poznámky k metodologickým charakteristikám této zprávy

Případy popsané v kvartální zprávě jsou ty, které byly zaregistrovány zaměstnanci a zaměstnankyněmi organizace In IUSTITIA během terénní práce a vlastního monitoringu médií a internetu. Dále některé případy nahlásili sami poškození či svědci.

Předsudečná pohnutka je v této zprávě identifikována jako předběžná – expertní. In IUSTITIA se snaží incidenty, které byly zaznamenány jejími silami, ověřovat, a to zejména ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. V kvartálních zprávách se nevyskytují incidenty, které In IUSTITIA přejímá z policejních statistik po uplynutí kalendářního roku do příslušných výročních zpráv o stavu předsudečného násilí v ČR. Z toho důvodu se údaje obsažené v kvartálních zprávách a výroční zprávě za daný rok budou nezbytně lišit.

S ohledem na interpretaci prezentovaných dat je třeba dále doplnit, že u kategorií typu škody, formy útoku a pohnutky platí, že incident mohl být charakterizován více než jedním znakem. Například jeden incident mohl být zaregistrován jako protiromský a protimuslimský zároveň. U některých případů naopak mohly být znaky neznámé nebo zatím neobjasněné. Proto je nutno k jejich interpretaci přistupovat opatrně.

Podrobněji je metodika monitorování předsudečného násilí zpracována ve výročních zprávách.

Neprošlo jazykovou korekturou.